

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma

Saturnuksen toimintayksikkö

Sisällys

1	Johdanto	
2	Opetussuunnitelman lähtökohdat	2
2.1	Arvolähtökohdat	2
2.1.1	Innovatiivisuus	
2.1.2	Kestävä kehitys	
2.1.3	Yhteisöllisyys	
2.2	Kasvattajuus ja lapsikäsitys	
3	Lasten puheenvuoro	3
4	Yhteistyö perheiden kanssa	4
5	Työ lasten parissa	5
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana.....	5
5.2	Lasten oma yhteisö ja kulttuuri.....	6
5.3	Arki oppimisen tukena.....	6
5.4	Lasten leikki	8
5.5	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa.....	8
5.5.1	Kasvun ja oppimisen tuki.....	8
5.5.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen.....	9
5.6	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys.....	10
5.7	Varhaiskasvatuksen toimintamuodot	11
5.7.1	Esiopetuksen järjestäminen	11
5.7.1.1	Esiopetuksen tavoitteet ja sisältö	
5.7.1.2	Arviointi esiopetuksessa	
5.7.1.3	Oppilashuolto esiopetuksessa	
5.7.2	6 -vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen.....	13
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi.....	14
7	Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö.....	15
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet	15
7.2	Hyvinvointityö ja oppilashuolto	16
7.3	Varhaiskasvatuksen viestintä.....	17

1 Johdanto

Saturnuksen päiväkoti luovutettiin Vantaan kaupungille 31.5.1983. Päiväkotimme sijaitsee alueella, joka tarjoaa mahdollisuudet monipuoliseen luontoretkeilyyn ja liikuntaan. Koulun läheisyys luo jatkumon lapsen kasvuun ja oppimiselle samassa ympäristössä varhaislapsuudesta aina 9. luokan loppuun asti. Alueella palvelee kirjastoauto ja lasten leikkipuistot sijaitsevat lähellä.

Alussa päiväkotimme oli 64 -paikkainen, jossa oli kaksi alle ja kaksi yli 3 -vuotiaiden ryhmää. 4.1.1993 päiväkotimme kasvoi lisärakennuksella, joka sai nimekseen Pyrstötähti. Pyrstötähti aloitti toimintansa elokuussa 1993. Tuolloin lapsimäärämme kasvoi 104:ään.

Yksikkömme on laajentunut tämänkin jälkeen. Tähdennon päiväkoti aloitti toimintansa 8.1.2001 Mikkolan koulun pihapiirissä. Syksyllä 2001 siellä aloitti yksikkömme esiopetus joustoluokkana yhteistyössä Mikkolan koulun 1. -luokan kanssa. Tähdennossa aloitti myös integroitu ryhmä, joka sijaitsee nykyään Saturnuksessa.

Toimintayksikkömme toimii nykyään neljässä rakennuksessa: Saturnuksessa kahdessa talossa sekä Tähdennon päiväkodissa ja Mikkolan koulussa. Ryhmiä on kahdeksan.

Olemme kehittäneet jatkuvasti toimintaamme yhteistyössä vanhempien ja muiden yhteistyökumppaneidemme kanssa sekä ottaneet uusia haasteita vastaan. Tärkeimmät yhteistyökumppanimme ovat vanhemmat, pienalueemme koulu, neuvola, päiväkodit, erityispäivähoidon henkilökunta, erityisopetuksen sekä kieli- ja kulttuurikoordinaattorit sekä sosiaalityö.

Tänä päivänä toimintamme on monipuolista ja haasteellista kasvatustyötä asiakkaidemme hyväksi. Ryhmissä työskentelee erilaisin kokoonpanoin lastentarhanopettajia (LTO), lastenhoitajia (LH), erityislastentarhanopettajia (ELTO), avustajia sekä resurssierityislastentarhanopettajia (RELTO). Työmme vaatii moniammatilliselta henkilökunnaltamme jatkuvaa arviointia ja kehittämistä sekä hyvää yhteistyötä kumppaneiden kanssa. Yksikkömme rikkautena ovat eri kieli- ja kulttuuritaustaiset perheet.

Teemme kiinteää yhteistyötä koulun kanssa ja Tähdennon päiväkodissa onkin kaksi yhteistoimintaluokkaa (YTY:ä) Mikkolan yhtenäiskoulun kanssa. Yhteistyötä tehdään 4-8h viikossa. Tähdennon päiväkodissa annetaan myös 6 -vuotiaiden valmistavaa opetusta.

2 Opetussuunnitelman lähtökohdat

Toimintamme perustuu valtakunnalliseen sekä Vantaan kaupungin asiakirjoihin. Toimintaamme ohjaavat asiakirjat ovat: Laki ja asetus lasten päivähoidosta (Oikeusministeriö 1973), Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002), Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (Opetushallitus 2010), Varhaiskasvatuksen arvot, visio ja toiminta-ajatus 2011-2015 (Vantaa 2011), Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma (2012), Oppimis- ja opetussuunnitelma 0-8 -vuotiaille lapsille varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen (2005), Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma (2011), Oppimisen, kasvun ja koulunkäynnin tuki (Vantaa 2011), Vantaan kasvun- ja oppimisen tuen linjaukset varhaiskasvatuksessa (Vantaa 2012), Vantaan varhaiskasvatuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 6 -vuotiaille (Vantaa 2012), Saturnuksen toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelma, ryhmien varhaiskasvatussuunnitelmat sekä lapsen varhaiskasvatus-, esiopetuksen ja 6 –vuotiaiden valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma.

2.1 Arvolähtökohdat

2.1.1 Innovatiivisuus

Työskentelemme ennakkoluulottomasti ja rohkeasti, kokeillen erilaisia tapoja tehdä työtä. Osallistamme lapsia ja perheitä toiminnan suunnittelussa. Monikulttuurisuus on yksikkömme rikkaus, sillä erilaiset kulttuurit muokkaavat toimintatapojamme. Hyväksymme myös epäonnistumisen. Arvioimme työtapojamme säännöllisesti, jaamme osaamistamme erilaisissa työryhmissä sekä kehitämme ammattitaitoamme erilaisissa kouluksissa. Elämme tässä hetkessä ja olemme muutosvalmiita.

2.1.2 Kestävä kehitys

Toimimme ekologisesti, kierrättäen, lajitellen, säästäen sekä osallistaen lapset tähän toimintaan. Säilytämme ja vaalimme kulttuuriperinnettä huomioiden monikulttuurisuuden. Huolehdimme toisistamme. Ennaltaehkäisemme kiusaamista sekä puutemme välittömästi epäkohtiin. Suhtaudumme kaikkiin tasa-arvoisesti; kaikilla on samat säännöt, oikeudet sekä velvollisuudet.

2.1.3 Yhteisöllisyys

Toimintamme peruskivenä on toisen arvostaminen - niin asiakkaan, työtoverin kuin eri kulttuurienkin. Osallistamme vanhempia ja lapsia toiminnan suunnittelussa sekä huolehdimme hyvästä kasvatuskumppanuudesta kuunnellen vanhempia herkillä korvalla. Sovimme yhteiset pelisäännöt rakenteissa, joissa myös muutamme toimintaamme. Huolehdimme hyvästä tiedonkulusta. Toimintamme on avointa ja rakentavaa, palautetta antavaa päämääränä hyvinvoivat lapset ja työyhteisö. Pyydämme ja annamme anteeksi erehtyessämme.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsitely

Jokainen ihminen on arvokas ja ainutlaatuinen yksilö. Kehittyäkseen lapsi tarvitsee lämmintä vuorovaikutusta, syliä, turvaa, hyväksyntää ja huomiota. Lapsuuden kokemukset ja opit luovat pohjaa hänen koko elämänsä. Ammattitaitomme varhaiskasvattajina perustuu lapsen kehityspsykologian tuntemukseen, pedagogisten menetelmien hallitsemiseen ja päämäärätietoisuuteen lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tukemiseksi. Toimintamme perustana on lapsen tarpeista lähtevä suunnittelu; lapsen kuuntelu, havainnointi ja yksilöllisyyden tukeminen. Annamme aikaa leikille, arvostamme ja kannustamme lasta sekä tarjoamme kehitystä, kasvua ja oppimista tukevaa toimintaa. Tavoitteenamme on todeta mahdollisimman varhain kasvun ja oppimisen tuen tarve. Omalla esimerkillämme opetamme lasta ymmärtämään erilaisuutta, arvostamaan sekä kunnioittamaan toisia ihmisiä sekä luontoa ja ympäristöä. Yhteistyö on toimintamme perusta. Tämä koskee niin lasten, vanhempien, työyhteisöme kuin yhteistyötahojenkin välistä vuorovaikutusta. Mahdollistamme vanhempien osallistumisen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen keskusteluiden sekä yhteisten tapahtumien avulla. Yhdessä vanhempien kanssa seuraamme lapsen kasvua ja kehitystä. Arvioimme työtämme säännöllisin väliajoin ja otamme vastaan toimintaamme koskevaa palautetta.

3 Lasten puheenvuoro

Mitä tykkäät tehdä päiväkodissa? Entä mitä tykkäät tehdä talvella ja kesällä?

"Olla kaikkien kavereitten kaa - Viola, Santtu, Ellen. Leikkiä vaikka majaa tai olla joku mai litil boni. Voi leikkiä omilla tai kaverin leluilla. Tykkään pallopeleistä ja hipoista...Lumisotaa. Enkeleitä, lumiukko ja tehdä sille porkkananenä...Uida! Olla vesisotaa, se on hauskaa! Vesiliukumäki! Sit mä nauraisin!" (Camilla 4v.)

"Olavin kanssa ulos. Kiipee...Lumiukko... Ulos leikkii." (Abbinayan 4v.)

"Tehdä palapelejä...Lumiukkoja...Ettii etanoita." (Moona 3v.)

"Tykkään nukkua päikkäreitä, leikkiä ja olla piirissä. Tykkään syödä, koska täällä on hyvää ruokaa. Tykkään lukea, täällä on hyviä kirjoja." (Rosita 5v.)

"Tykkään lukea kirjoja, leikkiä ja syödä." (Kaisa 4v.)

"Leikkiä autoilla, kotileikki Santun, Vapen ja Saran kaa... Rakentaa lumiukkoja... Voi juosta ilman kenkiä ulkona!" (Olavi 3 v.)

"Leikkii Kristelin kaa kotileikkii...Luistella... Mennä mekon ja kenkien kaa ulos." (Liis-Marie 4v.)

"Tykkään piirtää ja Ellan kanssa leikkiminen ulkona. Tykkään tehdä paperinukkeja ja leikkiä niillä." (Lumi 5v.)

"Leikkiä kavereitten kanssa. Mennä retkille... Leikkiä lumella. Mennä pulkkamäkeen. Luistella. Laskea pulkalla, hiihtää, luistella... Olla kavereitten kanssa. Leikkiä pihalla." (eskarit)

"Leikin sillä kuulapelillä. Vanhempainilta." (Veikko 5 v.)

Mistä et tykkää päiväkodissa?

"En tykkää hipasta." (Lumi 5v.)

"En tykkää päiväunista." (Kaisa 4 v.)

"En tykkää potkia palloa. Askartelu on ihan tylsää." (eskarit)

Mitä taikoisit päiväkotiin, jos voisit?

"Koiran. Äiti ja isi tänne. Uuden ukkelin robottileikkiin." (eskarit)

"Punasen finksin." (Moona 3v.)

"Perhonen." (Abbinayan 4v.)

"Prinssin! Ja pupun ja hevosen. Ja eläintarha ois kiva." (Camilla 4 v.)

"Taikaisin päiväkotiin jäätelökoneen." (Rosita 5 v.)

"Haluaisin taikoa päiväkotiin karkkia ja leluja." (Hamza 5 v.)

"Haluan taikoa päiväkotiin lisää unikavereita ja kiinnostavia kirjoja." (Lumi 5 v.)

Mitä olet oppinut?

"Kiipeemään kiipeilytelineessä." (Olavi 3v.)

"Olen oppinut maalaamaan." (Lumi 5 v.)

"Kuperkeikkoja." (Camilla 4v.)

"Osaan uidakkii." (Moona 3 v.)

"Kiipee." (Abbinayan 4 v.)

"Nukkua yläsängyssä." (Liis-Marie 4 v.)

"Tehtäviä. En tiedä. Olen oppinut vähän lukemaan." (eskarit)

"Olen oppinut syömään." (Hamza 5 v.)

"Olen oppinut nukkumaan päiväkodissa, jumppaamaan ja leikkimään." (Rosita 5 v.)

"Olen oppinut askartelemaan." (Kaisa 5v.)

Mitä haluaisit oppia?

"Pyöräilee ilman apupyöriä." (Olavi 3 v.)

"Haluan oppia sanomaan R." (Lumi ja Kaisa 5 v.)

"Seisoo käsillä! Tai tehä voltin." (Camilla 4 v.)

"En mä tiää." (Moona 3 v.)

"Kiipee ylhäällä." (Abbinayan 4 v.)

"Oppia lukemaan. Matikkaa. En mä tiää." (eskarit)

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Yhteistyö perheiden kanssa alkaa siitä, kun lapsi saa päivähoito- tai esiopetuspaikan Saturnuksen toimintayksiköstä. Kun perhe tulee ensimmäisen kerran tutustumaan päivähoitopaikkaan, on perhettä vastaanottamassa oma vastuukasvattaja. Tällä tutustumiskerralla varaamme aikaa vanhempien kanssa käytävälle keskustelulle lapsesta ja perheestä sekä päivähoidon arkeen liittyvistä asioista. Apuna keskustelussa käytämme Lapsi kotiolioissa -kaavaketta, jonka vanhemmat täyttävät ennen ensimmäistä tutustumiskertaa. Tästä lähdemme yhdessä rakentamaan luottamuksellista kasvatuskumppanuutta.

Kun lapsi on aloittanut ja häneen on tutustuttu paremmin, teemme hänelle oman yksilöllisen Varhaiskasvatussuunnitelman (VASU) tai Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman (LEOPS) yhdessä vanhempien, lapsen sekä vastuukasvattajan kanssa. Tässä keskustelussa sovimme yhteisistä toimintatavoista ja tavoitteista lapsen kasvun ja kehityksen tueksi. Myös lapsen mielenkiinnon kohteet on hyvä saada tietää tässä keskustelussa. Näitä tietoja voimme sitten myöhemmin käyttää lapsiryhmän toimintaa suunniteltaessa.

Vasu- suunnitelmaa päivitämme vuosittain, tarvittaessa useamminkin.

Kaiken yhteistyön perusta on luottamus vanhempien, lapsen sekä päivähoidon henkilökunnan välillä. Vaihdamme avoimesti kuulumisia lapsen asioista puolin ja toisin päivittäin. Avoimuus tarkoittaa sitä, että puhumme myös vaikeista asioista. Lisäksi on hyvä, että vanhemmat kertoisivat myös päiväkodin henkilökunnal-

le siitä, mitä lapsi puhuu kotona päiväkodista. Tärkeää on myös käydä vuoropuhelua perheiden erilaisista tavoista, kasvatuskäytännöistä, periaatteista sekä uskonnollisista ja kulttuurillisista eroista, jotta voimme huomioida näitä asioita päivähoidon arjessa.

Järjestämme erilaisia perhe- ja vanhempainiltoja, juhlia ja yhteisiä tapahtumia. Vanhemmilla on myös mahdollisuus osallistua vanhempaintoimikunnan toimintaan.

5 Työ lasten parissa

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Kasvattaja on aina vastuussa vuorovaikutuksesta lapsen kanssa ja valmis vastaamaan lapsen tekemään aloitteeseen. Se voi olla ele, katse, sana tai kosketus. Vuorovaikutuksen aikaan saamiseksi on tärkeää, että menemme lapsen tasolle saadaksemme katsekontaktin, olemme aidosti läsnä ja vietämme kiireettömän hetken lapsen kanssa. Ne ovat erittäin palkitsevia hetkiä tässä työssä.

Kohtaamme lapsen aamuisin on kiireettömästi ja huomioimme jokaisen lapsen yksilöllisesti. Pienten ryhmässä läheisyys ja syli ovat ensiarvoisen tärkeitä. Kun me kasvattajat kohtaamme ja kuuntelemme lasta aidosti, opimme "lukemaan" lasta ja tuntemaan hänet yksilönä. Tällöin huomaamme myös hänen erilaiset tunteensa ja pystymme auttamaan häntä niiden käsittelyssä.

Arjen erilaisissa tilanteissa käytämme paljon sanoittamista, kuvia, tukiviittomia sekä eleitä tukemaan vuorovaikutusta lapsen ja kasvattajan välillä. Kannustamme ja rohkaisemme lasta vuorovaikutukseen muiden lasten sekä aikuisten kanssa. Kaikki hetket arjessa ovat hetkiä, jolloin lapsi seuraa kasvattajaa, tulkitsee hänen

tunnetilojaan, kuuntelee ja oppii vuorovaikutustaitoja. Meidän kasvattajien esimerkki on ensiarvoisen tärkeää!

Päiväkotipäivä sisältää paljon tilanteita, jotka lisäävät vuorovaikutusta ja ryhmähenkeä lasten välillä. Vuorovaikutusta tukevat pienryhmätyöskentely, lasten osallistaminen ja keskusteluhetket, leikkikerhot, suomi toisena kielenä eli S2 -opetustuokiot, ryhmän leikki-, oppimis- ja musiikkihetket. Näillä keinoilla motivoimme myös hiljaisemmat ja aremmat lapset osallistumaan yhteiseen tekemiseen.

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Meillä lasten yhteisöllisyys ja kulttuuri ilmenevät parhaiten leikeissä. Leikkiessään lapset ylläpitävät ja kehittävät omaa kulttuuriaan sekä yhteistyötaitojaan. Siksi haluamme turvata lapsille mahdollisuudet monipuolisiin leikkeihin. Tilojen ja ajan mielekäs käyttö erikokoisissa ryhmissä antaa heille mahdollisuuden sekä riehakkaaseen että rauhalliseen yhdessäoloon huomioiden lasten iät ja leikki-aidot. Lapset vierailevat joskus leikkimässä myös naapuriryhmissä esimerkiksi isosiskon tai tutun kaverin kanssa. Samalla he luovat uusiakin tuttavuuksia ryhmien välillä.

Leikkiä havainnoidessamme tai siihen osallistuessamme me kasvattajat näemme joka päivä, miten lapset mallintavat toisiltaan tai esimerkiksi populaarikulttuuristaan uusia toiminta- ja leikkitapoja. Pääsemme seuraamaan lasten omaa yhteisöä sekä sitä tärkeää prosessia, missä lapset rikastuttavat toistensa ajattelua ja mielikuvitusta. Lastenkulttuurin säännöllinen päivittyminen on meille tärkeää, jotta olemme ajan hermolla ja tietoisia siitä, mikä lapsia kulloinkin kiinnostaa. Teatteri- ja museokäynnit, lastenkirjallisuus ja -elokuvat ovat esimerkiksi niitä elämyksiä, joista lapset ammentavat ideoita leikkeihinsä.

Lapset pääsevät mukaan leikkien ja toiminnan suunnitteluun, oppimisympäristönsä luomiseen sekä yhteisten sääntöjen laatimiseen lasten iät ja taidot huomioiden. Näin leikit ovat viihtyisiä ja mielikuvitusta inspiroivia sekä henkisessä, sosiaalisessa että fyysisessä oppimisympäristössä.

5.3 Arki oppimisen tukena

Lapsi oppii ja kehittyy kaikissa arjen tilanteissa. Keskeistä lapsen elämässä on leikki ja mielikuvitus. Näihin annamme aikaa ja tuemme näiden kehittymistä. Tehtävämme on luoda tilanteita, jotka tukevat lapsen omaa aktiivisuutta sekä mahdollisuuksia tutustua uuteen ja tehdä itse, etsiä tietoa ja oivaltaa asioita. Luomme turvallisen ja luottamuksellisen ilmapiirin, jossa on hyvä kasvaa ja kehittyä hyvän itsetunnon omaavaksi, itseään ilmaisevaksi, erilaisuutta hyväksyväksi ja tasapainoiseksi ihmiseksi. Teemme oppimisympäristöstämme turvallisen, rauhallisen, selkeän ja esteettisen. Tilamme ja välineemme innostavat lapsia leikkimään ja tutkimaan yhdessä sekä omassa rauhassa. Suotuisassa ilmapiirissä voi mielestämme myös uskaltautua kokeilemaan uutta, epäonnistua ja oppia niistä. Vertaisryhmän ja kasvattajien kanssa yhdessä tekeminen luovat tunteen ”minä osaan ja minä opin”. Tästä kehittyä lapselle hyvät oppimaan oppimisen valmiudet. Suunnitella ja toteuttaa toimintamme lasten iät ja kehitysvaiheet huomioiden sekä lapsia osallistaen. Me kasvattajat voimme myös joustaa omista suunnitelmistamme lapsilta esiin nousseiden ideoiden ja keskusteluiden pohjalta sekä leikkien eduksi. Toisaalta keskeytyneet ja kivat leikit voivat jäädä myös odottamaan jatkamista, jos näin yhdessä sovimme.

Kiireetön ja joustavasti vakaa päivärytmi takaa meille mahdollisuuden vastata lasten erilaisiin tarpeisiin. Se luo myös perustan arjen hallinnan ja omatoimisuuden harjoitteluun jo pienestä pitäen. Päivään kuuluu pukeminen ja riisuminen sekä ulkoilu, ruokailut, päivälepo ja muut erilaiset oppimistuokiot. Ne ovat juuri niitä arjen oppimistilanteita, joissa harjoittemme yhdessä muun muassa riisumisen ja pukemisen taitoja, omatoimisuutta, itsestä ja tavaroista huolehtimista, sanoitamme ja keskustelemme, opettelemme syömään erilaisia ruokia ja harjoittemme ruokailutapoja sekä sosiaalisia taitoja.

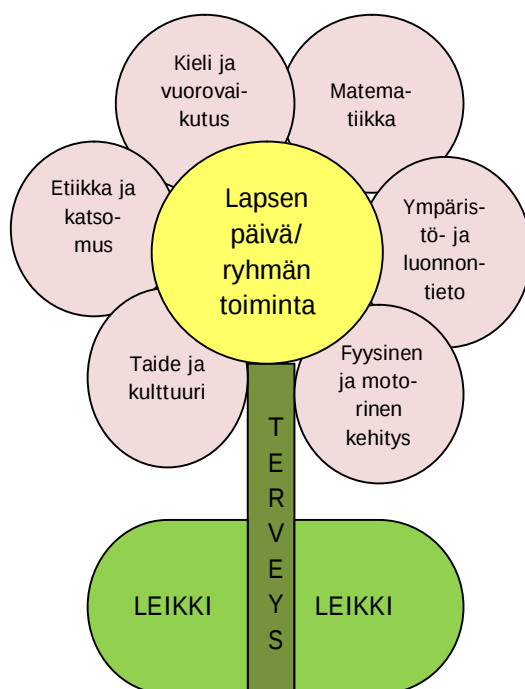

Näihin tilanteisiin varaamme aikaa ja suunnittelemme ne kunkin lapsen yksilölliset kehitystarpeet huomioon ottaen. Nämä arjessa toistuvat hetket luovat meille aikuisen ja lapsen välisiä kahdenkeskisiä tai pienryhmän vuorovaikutustilanteita, joissa opimme tuntemaan lapsen ja heidän pedagogisen ohjauksensa tarpeet.

Ennakoimme ja joustamme siirtymätilanteissa porrastamalla sekä kertomalla niistä lapsille ajoissa etukäteen. Siirtymisen voimme "ujuttaa" myös leikin tai toiminnan kulkuun. Päivärytmin ei aina tarvitse noudattaa samaa kaavaa. Jokaisessa ryhmässä me kasvattajat voimme myös yhdessä lasten kanssa suunnitella päivän kulun omien tarpeidemme ja innovatiivisuutemme pohjalta mahdollisuuksien rajoissa. Mahdollistamme tietoisella läsnäolollamme, havainnoimalla ja osallistumisellamme leikkiin sekä muihin arjen toimintoihin hyvän vuorovaikutuksen sekä myönteisen asenteen oppimiseen. Oppiminen on yksilöllinen prosessi ja siihen tarvitaan usein aikaa ja kärsivällisyyttä etenkin meiltä kasvattajilta, mutta myös lapselta. Yritykset ja onnistumiset saavat meidät kaikki kokemaan kasvamisen ja oppimisen iloa.

Lapsen hyvän päivän mahdollistaa yksikkömme toiminnan kannattelevat rakenteet, joista tärkeimpiä ovat tiimityö ja sen käytännöt muun muassa pienryhmätoiminta. Sitoudumme yksikkö- ja ryhmävasuihin, joita päivitämme jatkuvasti lasten ja ryhmien tarpeiden mukaan sekä suunnittelemme työvuoromme mielekkäästi lasten ja perheiden tarpeita varten.

Sisältöalueet, joita harjoittemme sekä arkisissa tilanteissa että toimintahetkillämme ja joihin suunnittelumme perustuvat:

5.4 Lasten leikki

Omaehtoinen leikki on tärkein osa lasten päivää. Siksi me kasvattajat annamme siihen riittävästi aikaa, tilaa ja välineitä toimintaa suunnitellaksemme. Tahdomme taata rauhan leikkiin sekä siihen tarvittavan mielikuvituksen tai tarinallisuuden ”vapaalennon”. Haluamme ylläpitää lasten sisäistä motivaatiota ja mielihyvää, jotka puolestaan ylläpitävät lasten leikkiä. Me uskomme leikin voimaan jokaisen lapsen kasvun ja oppimisen tärkeänä välineenä.

Muodostamme pienryhmiä ja jaamme tiloja luovasti, jotta lapsilla on mahdollisuus tärkeiden leikkitaitojen oppimiseen. Lasten ikä sekä kasvun ja oppimisen tuen tarpeet määrittävät meillä tilojen ja välineiden hyödyntämisen. Haluamme myös tukea lasten luovuuden ja mielikuvituksen kehitystä, sillä nämä taidot voivat usein korvata välineet niin sisällä kuin ulkona.

Pidämme tärkeänä kasvattajan läsnäoloa lasten leikeissä. Joskus lapset tarvitsevat enemmän meidän kasvattajien apua leikin valitsemisessa sekä leikkivälineiden käytön harjoittelussa ja oppimisessa. Saamme käyttää luovuuttamme ja huomiointikykyämme niiden lasten auttamiseksi, joiden on vaikea keksiä tekemistä tai monipuolistaa leikkiään.

Annamme lapsille vaihtoehtoja tai teemme leikkipisteitä mahdollisuuksien mukaan. Isommilla lapsilla sisäinen kontrolli alkaa pikkuhiljaa kehittyä mielikuvituksen rinnalle, leikit kehittyvät ja saavat uusia muotoja, jolloin kasvattajien konkreettinen osallistuminen leikkiin vähenee. Toisaalta me kasvattajat voimme olla mukana isompientkin lasten leikeissä sitä havainnoiden tai vieden sitä eteenpäin.

Leikkiä havainnoidessamme opimme uutta lastenkulttuurista ja heidän sosiaalisesta käyttäytymisestään. Leikin tiimellystä tai inspiraatiota seuratessa meille kasvattajille tulee joka päivä tilaisuus tutkia ja löytää siitä uutta ja moni lapsen käyttäytymistä askarruttava asia ratkeaa meille aivan uudella tavalla. Samalla voimme seurata lapsen sosiaalista kehittymistä, käsitellä häntä askarruttavia asioita ja kehittää näin luottamussuhdetta lapseen sekä suunnitella juuri tätä lapsiryhmää ja hetkeä tukevaa toimintaa.

5.5 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.5.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Kaikki lapset tarvitsevat ja saavat tukea kasvussaan ja oppimisessaan. Varhaiskasvatuksessa kasvun ja oppimisen tuki jaetaan kolmeen tasoon: yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen.

Yleisellä tuella tarkoitetaan rakenteeltaan selkeää, suunnitelmallista ja järjestelmällisesti toteutettua varhaiskasvatusta, jossa otetaan huomioon lapsiryhmän jokaisen lapsen kasvun ja oppimisen vahvuudet sekä haasteet. Perustana ovat yhteistyö kasvattajien (huoltajat, päiväkodin henkilökunta, neuvola, mahdolliset terapeutit) välillä, toiminnan arviointi ja lapsen havainnointi. Tukimuotoja ovat mm. pienryhmätoiminta, puhetta ja ymmärtämistä tukevien menetelmien käyttö arkitilanteissa (kuvat, ilmeet, eleet, tukiviittomat), päiväkodin tilojen muokkaaminen esimerkiksi erilaisia toimintoja varten työskentelyrauhan parantamiseksi.

Tehostetulla tuella tarkoitetaan lapsen yksilöllisempää ohjaamista ja tukemista hänen toimissaan ja kasvussaan. Tehostetun tuen antamisesta sovitaan alueellisen kasvun ja oppimisen tuen työryhmässä (AKOT).

Lapselle laaditaan oma tehostetun tuen suunnitelma yhdessä vanhempien ja mahdollisten muiden yhteistyötahojen (esim. psykologi, puhe-, toiminta-, fysio-, musiikkiterapeutti) kanssa, suunnitelmaan kirjataan lapsen oppimista tukevia menetelmiä ja arjen toimintatapoja. Suunnitelman toteuttamista ja tavoitteiden toteuttamista arvioidaan järjestelmällisesti. Lapsen yksilöllinen ohjaaminen korostuu perustaitojen harjoittelussa, muita tukimuotoja ovat muun muassa joustavat ryhmittelyt, lapsen henkilökohtaiset kuvitetut viikko- tai päiväohjelmat ja kuvakansiot, relton tai avustajan tuki, paikka integroidussa ryhmässä.

Erityisellä tuella tarkoitetaan yleisen ja tehostetun tuen menetelmien ja erityispedagogisen osaamisen yhdistämistä. Lapsen ottamisesta erityisen tuen piiriin päättää AKOT. Lapselle laaditaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) yhteistyössä vanhempien, eri terapeuttien ja tutkivien lääkäreiden kanssa. Suunnitelman toteuttamista ja tavoitteiden toteutumista arvioidaan järjestelmällisesti. Erityistä tukea tarvitsevat lapset on sijoitettu integroituun ryhmään (ryhmäkoko 12 lasta) tai avustajan tai relton tukemana muihin ryhmiin. Integroidussa ryhmässä erityisen tuen toteuttamisesta vastaa erityislastentarhanopettaja. Erityisen tuen piiriin kuuluvat lapset ovat usein myös pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Erityinen tuki on lapsen yksilöllisen kehityksen ja tilanteen kokonaisvaltaisesti huomioivaa ja toiminnan tavoitteet ovat pitkälle yksilöllistettyjä. Toiminnassa korostuvat suunnitelmallisuus, järjestelmällisyys, toistot, rutiinit ja jatkuva arviointi. Toimintaa toteutetaan sekä kasvattajan ja lapsen kahdenkeskisinä tuokioina että pienryhmissä. Perustaitojen (esimerkiksi kuivaksioppiminen, liikkuminen), omatoimisuuden (esim. pukeminen, ruokailu, leikki) ja kommunikaatiotaitojen harjoittelu (esim. tukiviittomien opettelu, kuvien käytön opettelu) on keskeistä.

5.5.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen

Päiväkotimme rikkaus ovat monista kieli- ja kulttuuritaustoista tulevat lapset. Arkemme, leikkimme, perushoitotilanteemme sekä ohjattu toimintamme tukevat suomenkielen kehitystä päivittäin. Tästä hyötyvät kaikkia kieliä puhuvat lapset. Käytämme tarpeen mukaan myös kuvia sekä tukiviittomia. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisille lapsille järjestämme lisäksi suomenkielen opetusta pienryhmissä (S2). Tämä on säännöllistä, suunnitelmallista ja tavoitteellista suomenkielen opetusta. Näiden lasten suomenkielenkehitystä seuraamme kielenseurantalomakkeen avulla. Apunamme toimii varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuurikoordinaattori, jonka kanssa arvioimme lapsiryhmän eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten tarpeita. Vanhempien kanssa käytävissä keskusteluissa käytämme tulkkeja.

Toiminnassamme otamme huomioon eri kulttuurit ja kielet mahdollisuuksien mukaan unohtamatta kuitenkin myös suomalaisia perinteitä ja tapoja. Osallistamme perheitä esimerkiksi yhteisten juhlien ideointiin ja järjestämiseen. Eettinen kasvatus on oleellinen osa arkipäiväistä yhdessäoloamme. Keskeistä on toisen ihmisen kunnioittaminen ja huomioonottaminen. Opetamme suvaitsevaisuutta sekä hyviä tapoja omalla esimerkillämme ja näitä asioita yhdessä lasten kanssa pohtien. Elämänkatsomukseen liittyvät asiat sekä kysymykset tulevat usein esiin arkipäivän tilanteissa. Keskustelemme lasten kysymysten pohjalta häistä, hautajaisista, syntymästä ja kuolemasta. Kerromme myös erilaisista tavoista ja juhlien vietosta liittyen ryhmän lasten uskontoon tai kulttuuriin. Yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää ja laatiessamme varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelmaa keskustelemmekin perheiden omista uskonto- ja elämänkatsomuksista sekä juhlien vietotavoista (syntymäpäivä, joulou, pääsiäinen ja muut juhlat).

5.6 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Lapsi rakentaa maailmankuvaansa omien havaintojensa, ympäristön tutkimisen ja kokemustensa kautta. Taivoitteenamme on luoda lapselle myönteinen luontosuhde, joka luo pohjan ekologiselle ajattelulle ja elämäntavalle.

Pihamme mahdollistavat lapsen monipuolisen sekä pitkäkestoisen leikin ja liikunnan, kuten pallopelit, kiipeilyn, keuhumisen ja pyöriilyn. Pihaleikkivälineemme ovat monipuolisia, turvallisia ja lapsen ikätason mukaisia. Kunnioitamme lasten luovia ja itse kehittämiä pihaleikkejä ja pidämme yllä perinneleikkikulttuuria.

Keskustelemme luontoon liittyvistä päivittäisistä havainnoista ja kokemuksista, tarjoamme mahdollisuuksia erilaisiin tutkimisiin ja kokeiluihin (lumen sulattaminen, lämpötilan seuraaminen, kukan kasvattaminen siemenestä).

Retkeilemme lasten kanssa lähiluonnossa. Siellä lapsen luovuus tulee luontevasti esiin. Luontoa ja metsää käytämme eri sisältöjen (leikki, liikunta, matematiikka, äidinkieli, taiteet, askartelu) käsittelemiseen ja oppimiseen. Voimme opetella erilaisten leikkien avulla sosiaalisia ja motorisia taitoja. Nautimme luonnon rauhoittavuudesta ja kauneudesta sekä havainnoimme ja tutkimme luontoa sekä eläimiä. Seuraamme minkälaisia eläimiä ja kasveja on sekä miten vuodeaikojen vaihtelu näkyy luonnossa. Retkillä voimme kiinnittää huomion luonnonsuojelullisiin asioihin ja keskustella, miten voi suhtautua vastuuntuntoisesti ja suojella luontoa omalla käyttäytymisellään.

Rakennetussa lähiympäristössä opettelemme muun muassa miten liikutaan turvallisesti ja tutustumme lasten elinympäristöön. Erinomainen ulkoliikuntapaikka on lähikoulun liikuntakenttä, jossa käymme mm. talvisin luistelemassa. Esikoululaiset käyttävät lisäksi koulun liikuntasaleja. Lähimetsän pururadalla liikumme ympäri vuoden; kävelemme, juoksemme ja hiihdämme.

Yksikössämme on kestävä kehityksen toimintasuunnitelma. Kasvatamme ja opetamme lapsia ekologiseen ajatteluun heidän ikänsä ja käsityskykynsä huomioon ottaen. Huollamme, korjaamme ja vaihdamme ryhmien kesken leluja sekä pelejä ja neuvomme niiden käytössä, jotta ne kestäisivät pidempään. Samalla mietimme miksi näin teemme ja miksi emme aina osta uutta. Retkillä korvaamme kertakäyttöastiat pestävillä ja keräämme luontoon kuulumattomat roskat mukaamme. Neuvomme lapsia sähkön ja veden säästämiseen. Lajittelemme ja uusio-käytämme lasten kanssa erilaisia materiaaleja esimerkiksi paperit, pahvit, maitotölkit. Vantaan linjauksen mukaan saamme nauttia kerran viikossa kasvis- ja mahdollisuuksien mukaan lähi- sekä luomuruokaa.

Yksikkömme ekotukihenkilö ja luontovastaavat seuraavat yksikkömme sopimusten toteutumista ja tuovat uusia ajatuksia ja ideoita yksikköömme.

5.7 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

5.7.1 Esiopetuksen järjestäminen

Esiopetuksen järjestämme Tähtenlennon päiväkodissa sekä Mikkolan yhtenäiskoulussa yhteistyössä Mikkolan koulun kanssa yhteistoimintaluokilla (YTY). Lapset on jaettu kolmeen ryhmään: esiopetus, ensimmäinen ja toinen luokka. Jokaisella ryhmällä on oma tila. Esiopetusaikamme on kello 8-12. Yhteisesti toimimme 4-8 tuntia viikossa erilaisissa oppimisryhmissä.

Esiopetusryhmän opetuksesta vastaa lastentarhanopettaja ja alkuopetuksen opetuksesta luokanopettajat. Erityisopetuksesta vastaavat päivähoidon ja koulun erityisopettajat.

Erityistä tukea tarvitseville lapsille annamme esiopetusta Sateenkaarten ryhmässä yksilö- ja pienryhmämuotoisesti. Lapsen henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) tai tehostetun tuen suunnitelman laadimme yhteistyössä vanhempien ja lasta kuntouttavien tahojen kanssa. Kokemusta isossa ryhmässä toimimisesta esikoululaiset saavat tehdessämme YTY -luokkien kanssa yhteistyötä. Esiopetuksesta Sateenkaarissa vastaa erityislastentarhanopettaja sekä lastentarhanopettaja.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisille lapsille annamme suomen kielen opetusta (S2) ja seuraamme heidän suomenkielen kehitystään kielenkehityksen seurantalomakkeen sekä käytämme apuna eurooppalaista viitekehystä, joka auttaa meitä arvioimaan lasten suomenkielen kehityksen vaiheita.

5.8.1.1 Esiopetuksen tavoitteet ja sisältö

Tavoitteenamme esiopetuksessa on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä sekä oppimisvalmiuksia. Taitojen oppimisessa hyödynnämme lapsen kehitysvaiheita ja herkkyyksia. Esiopetuksen alkaessa keskustelemme huoltajien ja lapsen kanssa yhdessä tavoitteista esiopetusvuodelle. Tällöin laadimme myös lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman (LEOPS).

Keskeisenä tavoitteenamme on tukea lasten tasavertaisuutta ja joustavaa koulun aloittamista. Ryhmässä toimimisen ja omatoimisuuden tukeminen, vastuu itsestä, omiin kykyihin, osaamiseen ja oppimiseen luottaminen ovat perusedellytyksiä alkuopetukseen siirtyville lapsille. Teemme kielellisen tietoisuuden alkumittauksen sekä kontrolloidun piirrostarkkailun, jossa tarkastelemme muun muassa lapsen taitoja oppimisessa, ryhmässä käyttäytymisessä ja kielellisissä valmiuksissa.

Työtapamme antavat mahdollisuuden leikkiin, elämyksiin ja luovaan toimintaan. Leikki on tärkeä lapsen monipuolisen kehityksen takaamiseksi; mielikuvitus kehittyy, lapsi jäsentää omaa maailmaansa ja purkaa kokemuksiaan. Äidinkielen, matematiikan, kädentaitojen, musiikin ja liikunnan perusvalmiuksia harjoittelemme leikkien, kokeillen ja tutkien. Käytämme konkreettisia ja monipuolisia työtapoja sekä erilaisia materiaaleja. Esiopetusta toteutamme kaikissa arjen toiminnoissa.

Yhteistoimintaluokkien kanssa toimimme suomenkielessä ja kirjallisuudessa, matematiikassa, ympäristö- ja luonnontiedossa, liikunnassa, yhteisen teeman avaushetkillä, erilaisissa kädentaidoissa, juhliin ja musiikkiin liittyvissä pajoissa ja projekteissa. Pajoissa jaamme lapsia luokka-asteesta riippumattomiin oppimisryhmiin. Yhteisissä ryhmätyöskentelyissä painotamme konkreettisia oppimis- ja opetusmenetelmiä. Meillä on koulun kanssa yhteistyönä tehty opetussuunnitelma, johon peilaamme tavoitteitamme, suunnitelmiamme sekä arviointiamme.

YTY- toiminnan tavoitteena on lähentää esi- ja alkuopetusta. Esikoululaiset saavat tuntea kuuluvansa turvalliseen yhteisöön, jossa tutut kaverit, kasvattajat ja oppimisympäristö pysyvät samoina esi- ja alkuopetuksen ajan. Esikoululaiset tutustuvat koulumaailmaan ja koululaisilla säilyy mahdollisuus leikkiin. YTY- toiminnan myötä lasten luottamus itseensä, omatoimisuus sekä sosiaaliset taidot kehittyvät, sillä heillä on mahdollisuus toimia eri-ikäisten lasten kanssa erilaisissa oppimisryhmissä.

5.8.1.2 Arviointi esiopetuksessa

Arvioinnin pohjana käytämme lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaa (LEOPS), siihen kirjattuja tavoitteita, lapsen havainnointia, päivittäisiä keskusteluja vanhempien kanssa sekä lapsen kanssa käytäviä keskusteluja ja haastatteluja. Kannustamme lasta ja ohjaamme häntä arvioimaan itseään, osaamistaan, työskentelytapojaan sekä kehittymistarpeitaan myönteisessä ilmapiirissä. Arviointimenetelminä käytämme lapsen itsearviointi -lentokonetta, henkilökohtaisia kasvunkansioita, kirjallisia kyselyjä, keväällä käytävää arviointikeskustelua sekä Esiopetuksesta kouluun -tiedonsiirtolomakkeita (ESKO). Mahdollisten yhteistyötahojen kanssa arvioimme lapselle asetettuja erityistavoitteita. Lapsen tulevaa koulumuotoa mietimme yhdessä vanhempien ja mahdollisten tutkivien tahojen kanssa.

5.8.1.3 Oppilashuolto esiopetuksessa

Esiopetuksen oppilashuolto on lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Oppilashuollossa tavoitteenamme on luoda terveellinen ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö sekä lapsen kehityksen ja oppimisen esteiden varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen. Esiopetusvuoden aikana tehtävämme on huolehtia riittävä tuki lapsen kehitykselle ja taata mahdollisuus riittäville oppimisvalmiuksille. Tällä edistämme välittämisen, huolenpidon ja myönteisen vuorovaikutuksen toimintakulttuuria sekä varmistamme kaikille tasavertaisen kasvun ja oppimisen lähtökohdan.

Esiopetuksesta kouluun siirtyminen on lapselle ja perheelle suuri muutos. Yhteistyöllä koulun kanssa pyrimme takaamaan lapselle joustavan ja mahdollisimman helpon siirtymisen kouluelämään. Havainnoimme esiopetusvuoden aikana lasten vahvuuksia, taitoja ja tuen tarpeita. Siirrämme tiedot tulevalle koululle huoltajan luvalla ESKO -tiedonsiirtomakkeella sekä oppilashuoltoryhmässä (OHR). Opetuksen järjestämisen kannalta olennaisen tiedon voimme aina siirtää kouluun. Näin varmistamme tiedon välittymisen lapsista.

Sujuvasti kouluun - prosessin tavoitteena on moniammatillisena yhteistyönä suunnitella jokaisen tehostettua tai kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevan lapsen toimiva koulun aloitus. Kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset ohjaamme yksilöllisesti Sujuvasti kouluun -työryhmään tai heille tehdään tehostettu ESKO. Tehostetun ESKOn teemme yhdessä relton ja kelton kanssa.

Oppilashuoltoryhmäämme kuuluvat syksyisin esiopetusryhmän lastentarhanopettaja ja/tai lastenhoitaja, kelto, relto, neuvolan terveydenhoitaja sekä päiväkodin johtaja, joka on ryhmän koollekutsuja. Tehtävänä on tutustua jokaisen lapsen tilanteeseen ja olla tarvittaessa yhteydessä lasta aiemmin hoitaneisiin ja tutkineisiin tahoihin.

Keväisin n. viikolla 15 pidetään päiväkodin oma OHR, jossa käydään läpi tulevat koululaiset, jotka tarvitsevat tehostettua ESKOa ja seuraavan syksyn eskarit, jotka tarvitsevat tukitoimia päiväkodissa (pedagoginen arvio). Näihin OHR:iin osallistuu lastentarhanopettajat, kelto, relto sekä päiväkodin johtaja.

Koulut toimivat kokoonkutsujina, kun siirrämme tiedot lapsista kouluun. Oppilashuoltoryhmän kokouksiin voivat tapauskohtaisesti osallistua myös esioppilas, hänen huoltajansa, lasta tutkivat ja kuntouttavat tahot sekä neuvolan terveydenhoitaja sekä lapsen tulevan koulun oppilashuoltoryhmän jäsenet.

ESKO -tiedonsiirtomallin mukaisesti 1. -luokan syksyllä koulu kutsuu koolle lapsen esiopetuksen lastentarhanopettajat, jossa saamme palautetta lapsen koulun aloituksesta sekä voimme vielä palata opettajaa askarruttaviin asioihin.

5.7.2 6 -vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

6 -vuotiaiden valmistavan opetuksen järjestämme esiopetusryhmässä eriyttäen toimintaa lapsen kielitaidon mukaan. 6 -vuotiaiden valmistavaan opetukseen otamme eri kieli- ja kulttuuritaustaiset lapset, joiden suomenkielen taito ei vielä riitä suomenkieliseen esiopetukseen. 6 -vuotiaiden valmistava opetus on viisi tuntia päivässä, joka sisältää pienryhmässä annettavan suomi toisena kielenä -opetuksen (S2). Lapsella on henkilökohtaiset tavoitteet, jotka määrittelemme suomalaisen kielenkehityksen seurantalomakkeen sekä eurooppalaisen viitekehityksen mukaisesti. Kielenkehitystä seuraamme läpi vuoden sekä arvioimme yhdessä vanhempien kanssa kolme kertaa esiopetusvuoden aikana. Tammihelmikuun aikana olemme yhteydessä kieli- ja kulttuurikoordinaattoriin, jolle annamme tiedon kielenkehityksestä lapsen koulun aloitusta varten. Lapset siirtyvät 6 -vuotiaiden valmistavasta opetuksesta perusopetukseen, mutta heille kuuluu joka tapauksessa tehostettu tuki ensimmäisen luokan ajan.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Turvallisen hoidon, kasvatuksen ja oppimisen tuen organisointi on koko työyhteisömme tehtävä. Toiminnan suunnittelu, toteuttaminen, kehittäminen ja arviointi vaativat selkeät rakenteet.

Toimivat tiimit ovat arkemme perusta ja lapsiryhmien hyvinvoinnin lähtökohta. Pidämme viikoittain ryhmä- eli tiimipalaverin, jossa arvioimme toteutunutta ja suunnittelemme tulevaa toimintaa sekä mietimme yhdessä lasten kehitystä ja siihen liittyviä kehityskohteita. Tiimit voivat myös halutessaan pitää suunnitteluiltapäivän tai -illan työnsä kehittämiseksi. Suunnittelu tapahtuu tiimin tarpeiden mukaan joko päiväkodissa tai sen ulkopuolella.

Koko talon yhteisen palaverin pidämme kaksi kertaa kuukaudessa. Palaveriin osallistuu jokaisesta tiimistä yksi kasvattaja. Palaverissamme käsittelemme yhteisiä ajankohtaisia asioita ja palautteita.

Hyvinvointiryhmässämme keskitymme edistämään lasten ja henkilökunnan hyvinvointia. Ryhmä kokoaa tiimeistä tulleet pohdinnat, kuinka voimme yhteisesti parantaa lasten ja kasvattajien arkea. Ryhmään kuuluvat yksikkömme lastentarhanopettajat ja esimies. Hyvinvointiryhmämme on työstänyt muun muassa kiusaamisen ehkäisy -suunnitelmamme.

Kaksi tiimiä muodostaa yhteistyöparin eli klubin. Sovimme 1-2 kertaa vuodessa yhteisistä arkeamme helpottavista toimintatavoista sekä tapahtumista.

Järjestämme 4-6 kertaa vuodessa ammattitaitoamme kehittäviä työiltoja ja koulutusta. Työilloissamme käsittelemme eri teemoja, tarkastelemme työtämme sekä kehitämme työtapojamme. Tällöin korostuu moniammatillisen henkilökuntamme omat vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet, sillä tällöin voimme keskustella kaikki yhdessä ja jakaa osaamistamme. Koko työyhteisön kehittämispäivää vietämme kerran vuodessa. Tällöin arvioimme mennyttä toimintakautta sekä suunnittelemme ja työstimme tulevaa.

Käymme vuosittain esimiehemme kanssa henkilökohtaisen tai tiimikehityskeskustelun, jossa arvioimme kehittymistämme ja työtämme. Henkilökohtaisessa keskustelussa arvioimme osaamistamme sekä käymme läpi suunnitelmiamme, koulutustoiveitamme ja tavoitteitamme sekä arvioimme yksilöllisestä näkökulmasta työyhteisöämme ja toimintakulttuuriamme. Tiimikeskustelussa keskitymme samoihin asioihin ryhmän toimivuuden ja kehittymisen kannalta.

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Vanhemmat ovat lapsensa ensisijaiset kasvattajat ja parhaat asiantuntijat. Meillä ammattikasvattajilla on puolestaan ammatillinen tieto ja osaaminen lapsen kehityksestä ja sen ohjauksesta. Meidän yhteistyömme on siis kaikkein tärkein lapsen hyvinvointiin, kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen vaikuttava asia. Varhaiskasvatus on monimuotoista toimintaa, joka edellyttää eri tahojen yhteistyötä. Yksikössämme yhteistyötä tehdään varhaiskasvatuksen linjausten mukaisesti lasta ja perhettä palvelevan verkoston kanssa.

Keskeisiä yhteistyökumppaneitamme ovat muun muassa konsultoiva erityislastentarhanopettaja, kieli- ja kulttuurikoordinaattori, koulu, terapeutit, neuvola, perheneuvola ja sosiaalityöntekijät. Lisäksi käytämme hyväksemme kirjaston sekä seurakuntien palveluja. Tiedonsiirto muiden päiväkotien kanssa on tärkeää lapsen siirtyessä meille tai meiltä pois.

Lapsen tuen tarvetta koskevista asioista vastaavat päivähoidon henkilöstön lisäksi konsultoivat erityislastentarhanopettajat. KELTO on kasvun ja oppimisen tuen asiantuntija, jonka tehtävänä on ohjata ja opastaa päivähoidon henkilöstöä ja vanhempia lapsen tuen tarpeeseen liittyvissä asioissa. KELTO osallistuu lasten tuen tarpeen arviointiin, tutkimuksiin ohjaukseen sekä tuen suunnitteluun ja seurantaan yhteistyössä vanhempien kanssa. Jos lapsen tuen tarve on tiedossa päivähoitopaikkaa haettaessa, KELTO on yhteydessä perheeseen ennen päivähoidon aloittamista.

Yksikössämme työskentelee resurssierityislastentarhanopettaja (RELTO). RELTOlla on erityispedagogista osaamista, keinoja ja menetelmiä käytössään, jotka tukevat lapsen kehitystä. RELTO ja ryhmän kasvattajat suunnittelevat toimintaa yhdessä sekä konsultoivat toinen toistaan lapsen asioissa. RELTO tekee yhteistyötä myös johtajan ja KELTON kanssa, muun muassa lasten valintaa ja sijoittelua koskevista asioista. Hän myös auttaa kasvattajia kasvun ja oppimisen tuen kaavakkeiden täyttämässä. RELTON työpisteen määrittelee vuosittain Alueellinen kasvun ja oppimisen tuki -työryhmä (AKOT).

Teemme yhteistyötä neuvolan ja vanhempien kanssa edistääksemme yhdessä lapsen fyysistä ja psyykkistä terveyttä, kehitystä sekä hyvinvointia. Vantaalla otettiin uuden neuvola-asetuksen myötä käyttöön leikki-ikäisten laaja terveystarkastus, Hyve-malli. Ennen tätä laajaa terveystarkastusta lapsiryhmän kasvattaja ja vanhemmat keskustelivat lapsen hyvinvointiin liittyvistä asioista. Nämä kirjaamme tiedonsiirtolomakkeelle, jonka vanhemmat vievät mukanaan neuvolaan. Neuvolaterveydenhoitajan ja lääkärintarkastuksen jälkeen kerätty tieto palaa neuvolan täydentämänä, vanhempien luvalla takaisin meille. Esiopetusikäisten kanssa neuvolan terveydenhoitaja osallistuu OHR:ään.

Neuvolan perhetyöntekijän kanssa olemme yhteistyössä silloin, jos perhe tarvitsee tukea arjen hallintaansa ja lapsensa kasvatustehtävään. Perhetyöntekijä tukee ja edistää tukea tarvitsevien perheiden elämänhallintaa. Neuvolan tarjoama perhetyö on perheen tarpeista lähtevää, lyhytkestoista ja ennaltaehkäisevää työtä.

Alueellinen moniammatillinen kuntoutustyöryhmä (KTR) on keskeinen osa perusterveydenhuollon kuntoutusyksikön toimintaa. KTR:n tehtävänä on jatkotutkimusten tarpeen arviointi, niihin ohjaaminen, lapsen kuntoutuksen suunnittelu, toteutus sekä seuranta. Työryhmän jäseninä toimivat lääkäri, eri terapeutit, psykologi, neuvola- tai kouluterveydenhoitaja, konsultoiva erityislastentarhanopettaja, perheneuvolan ja lastensuojelun

työntekijä sekä kuntoutussihteeri. Ollessamme huolissamme lapsen psyykkisestä, sosiaalisesta tai fyysisestä hyvinvoinnista tai kehityksestä, olemme yhteydessä KELTOon. KELTO ja perheen kanssa neuvoteltuaamme, asia viedään eteenpäin KTR:ään. KTR määrittelee ohjataanko lapsi psykologille, toiminta-, puhe-, ravitsemus- tai fysioterapeutille tms. Näiden tahojen kanssa yhteistyömme on konsultoivaa eli meille neuvoja antavaa tai he voivat ohjata lapsen jatkotutkimuksiin. Nämä kaikki tahot osallistuvat yhteistyössä vanhempien ja meidän kanssamme lapsen kuntoutuksen suunniteluun. He ovat myös mukana laatimassa lapsen tehostetun tuen suunnitelmaa.

Alueellinen kasvun ja oppimisen tuki -työryhmä (AKOT) määrittelee tukitoimia silloin, kun lapsella on todettu tuen tarvetta kehityksessään. Tukitoimien vaihtoehdot ovat avustajan tai relton tuki, pienennetty ryhmä, integroitu ryhmä tai erityisryhmä. AKOT -työryhmään kuuluvat varhaiskasvatuspäällikkö, keltot ja yksi alueen päiväkodin johtaja.

Perheneuvolaa, lastensuojelua sekä puheterapeutteja voimme konsultoida sekä nimettömänä että perheen luvalla nimellä. Puheterapeutille ja perheneuvolan käynnille voimme ohjata lapsen myös suoraan. Lapsi ja perhekohtaisen lastensuojelun tarvetta voimme vähentää havaitsemalla varhaisessa vaiheessa alle kouluikäisten lasten huolenpitoon ja kasvatukseen liittyvät ongelmatilanteet. Lain mukaan meidän on ilmoitettava lastensuojeluviranomaiselle lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat tekijät tai lapsen oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelutarpeen selvittämistä. Yksikössämme lastensuojeluilmoituksen tekeminen on päiväkodin johtajan vastuulla.

Kehitysvammaisten ja autististen lasten kohdalla teemme yhteistyötä vammaispalvelun kanssa. Palveluohjaajat osallistuvat yhteistyöneuvotteluihin perheen ja meidän kanssamme.

Lasten asioita käsittelemme aina luottamuksellisesti, vaitiolovelvollisina ja vain vanhempien luvalla. Vanhemmat voivat halutessaan osallistua lastaan koskevan asian käsittelyyn.

7.2 Hyvinvointityö ja oppilashuolto

Hyvinvointityö ja oppilashuolto koskevat kaikkia hoidossamme olevia lapsia. KELTO käy vähintään kerran vuodessa havainnoimassa, konsultoimassa sekä keskustelemassa lapsista ja ryhmän tilanteesta. Yksikössämme toimiva hyvinvointiryhmä on myös osa tätä hyvinvointi- ja oppilashuoltotyötä. Sen tehtävänä on edistää hyvinvointia ja estää sitä uhkaavia tekijöitä yhdessä muiden työntekijöiden kanssa. Tehostettua oppilashuoltotyötä teemme 4 -vuotisneuvolatarkastusten, kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevien sekä esiopetusikäisten lasten kohdalla. Nämä ovat ryhmän kasvattajien sekä yhteistyötahojen kanssa tehtävää työtä.

Hyvinvoinnin perustana on turvallinen fyysinen ja henkinen kasvuympäristö. Tavoitteenamme on lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen. Hyvinvointia edistämme yhteistyössä vanhempien kanssa. Avainasemassa ovat päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa, vanhempainillat, yhdessä laaditut varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat sekä ryhmien omat suunnitelmat, joiden perustana ovat lasten yksilölliset suunnitelmat. Nämä ovat tärkeä osa avointa vuorovaikutusta, jonka keskiössä on arvostava työote suhteessa lapseen, perheeseen ja sen lisäksi omaan työhömmme.

Oppilashuollolla tarkoitetaan lapsen hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Oppilashuollon tavoitteenamme on luoda terveellinen ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö. Tavoitteenamme on myös lapsen kehityksen ja oppimisen esteiden varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen. Tällä edistämme välittämisen, huolenpidon ja myönteisen vuorovaikutuksen toimintakulttuuria.

7.3 Varhaiskasvatuksen viestintä

Meille on tärkeää, millaisen kuvan annamme yksiköstämme ja kasvattajistamme. Haluamme, että ystävällisyytemme, vahva ammatillisuutemme sekä työhön sitoutumisemme näkyvät niin perheille kuin päiväkodin piha-aitojen ulkopuolellekin. Palvelualttius ja -ohjaus ovat tärkeä osa työtämme; me osaamme kertoa sekä omasta yksiköstämme että ohjata oikeaan paikkaan, jos meiltä ei vastausta löydy.

Pedagogiset menetelmät, arvot, kasvatuksen päämäärätietoisuus ja ammattikasvattajuus ohjaavat työtämme lasten parissa. Näistä asioista meillä on mahdollisuus keskustella perheiden kanssa varhaiskasvatus- sekä esiopetussuunnitelman teon yhteydessä. Tiedotamme perheitä toiminnastamme kotikirjeillä ja muilla tiedotteilla. Yhteyttä huoltajiin pidämme myös puhelimitse.

Viestinnästä ja tiedottamisesta vastaa yksikön johtaja. Yksikön omat nettisivut antavat tietoa päiväkodistamme.

Vantaa

Vantaan kaupunki
Saturnuksen toimintayksikkö
Kaakkoisväylä 8
09 839 32 463